

Traducător: **Diana Ciornenschi**
Redactor: **Alexandra Fusoi**
Grafician copertă: **Teodora Savu**
Tehnoredactor: **Anca Marisac**

HOW TO WIN FRIENDS AND INFLUENCE PEOPLE

Copyright © Dale Carnegie 1936

Copyright © Donna Dale Carnegie and Dorothy Carnegie 1964

Revised edition copyright © Donna Dale Carnegie and

Dorothy Carnegie 1981

All rights reserved.

© Bookzone 2026, pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate pentru limba română.
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată
sau reprodusă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

DALE CARNEGIE

**CUM SĂ-ȚI FACI
PRIETENI ȘI SĂ
INFLUENȚEZI
OAMENII**Bookzone
BUCUREȘTI, 2026

CUPRINS

	CUM A FOST SCRISĂ ACEASTĂ CARTE - ȘI DE CE	13
	de Dale Carnegie	
Partea întâi	TEHNICI FUNDAMENTALE ÎN RELAȚIILE INTERUMANE	27
Capitolul unu	DACĂ VREI SĂ CULEGI MIERE, NU RĂSTURNA STUPUL	29
Capitolul doi	MARELE SECRET AL RELAȚIILOR INTERUMANE	45
Capitolul trei	„CEL CARE POATE FACE ASTA ARE ÎNTREAGA LUME LA PICIOARE. CEL CARE NU POATE ESTE CONDAMNAT LA SINGURĂTATE”	59
Partea a doua	ȘASE MODALITĂȚI DE A-I FACE PE OAMENI SĂ TE PLACĂ	81
Capitolul unu	FĂ ASTA ȘI VEI FI PRIMIT CU BRAȚELE DESCHISE PRETUTINDENI	83
Capitolul doi	O METODĂ SIMPLĂ DE A LĂSA O PRIMĂ IMPRESIE BUNĂ	97
Capitolul trei	DACĂ NU FACI AȘA, VEI AVEA NECAZURI	107
Capitolul patru	O MODALITATE SIMPLĂ DE A DEVENI UN BUN INTERLOCUTOR	117
Capitolul cinci	CUM SĂ STĂRNEȘTI INTERESUL CELORLALȚI	129

Capitolul șase	CUM SĂ-I FACI PE OAMENI SĂ TE PLACĂ MEDIAT	135
Partea a treia	CUM SĂ-ȚI IMPUI MODUL DE GÂNDIRE	149
Capitolul unu	NU POȚI CÂȘTIGA O DISPUTĂ	151
Capitolul doi	O CALE SIGURĂ DE A-ȚI FACE DUȘMANI - ȘI CUM S-O EVIȚI	161
Capitolul trei	DACĂ GREȘEȘTI, RECUNOAȘTE	175
Capitolul patru	UN STROP DE MIERE	185
Capitolul cinci	SECRETUL LUI SOCRATE	195
Capitolul șase	O METODĂ INFALIBILĂ PENTRU GESTIONAREA PLÂNGERILOR	203
Capitolul șapte	CUM SĂ OBTII COOPERARE	209
Capitolul opt	O FORMULĂ CARE VA FACE MINUNI PENTRU TINE	217
Capitolul nouă	CEEA CE-ȘI DOREȘTE TOATĂ LUMEA	223
Capitolul zece	UN APEL PE PLACUL TUTUROR	239
Capitolul unsprezece	FILMELE AȘA FAC. TELEVIZIUNEA AȘA FACE. TU DE CE NU FACI AȘA?	251
Capitolul doisprezece	CÂND NIMIC ALTCEVA NU FUNCȚIONEAZĂ, ÎNCEARCĂ ASTA	245
Partea a patra	FII UN LIDER ADEVĂRAT: CUM SĂ SCHIMBI OAMENII FĂRĂ A-I JIGNI SAU A LE PROVOCA RESENTIMENTE	251
Capitolul unu	DACĂ TREBUIE NEAPĂRAT SĂ FACI UN REPROȘ, IATĂ CUM SĂ ÎNCEPI	253
Capitolul doi	CUM SĂ CRITICI - ȘI SĂ NU FII DETESTAT DIN CAUZA ASTA	261

Capitolul trei	VORBEȘTE MAI ÎNTÂI DESPRE GREȘELILE TALE	267
Capitolul patru	NIMĂNUI NU-I PLACE SĂ PRIMEASCĂ ORDINE	273
Capitolul cinci	PERMITE-I CELUILALT SĂ-ȘI PĂSTREZE ONOAREA NEȘTIRBITĂ	277
Capitolul șase	CUM SĂ MOTIVEZI OAMENII SĂ OBTINĂ SUCCESUL	281
Capitolul șapte	INVESTEȘTE ÎNCREDERE ÎN OAMENI	287
Capitolul opt	DĂ IMPRESIA CĂ ORICE GREȘEALĂ POATE FI UȘOR ÎNDREPTATĂ	293
Capitolul nouă	ASIGURĂ-TE CĂ OAMENII SUNT BUCUROȘI SĂ FACĂ CEEA CE-ȚI DOREȘTI TU	299
	CEA MAI SCURTĂ CALE CĂTRE CELEBRITATE	
	de Lowell Thomas	307
	DESPRE AUTOR	319

Capitolul unu

DACĂ VREI SĂ
**CULEGI MIERE,
NU RĂSTURNA**
STUPUL

Pe 7 mai 1931, cea mai spectaculoasă urmărire din New York ajunsese la apogeu. După săptămâni de căutări, „Two Gun” Crowley – ucigașul, pistolarul care nu fuma și nu bea – era încolțit în apartamentul de pe West End Avenue al iubitei sale.

O sută cincizeci de polițiști și detectivi i-au asediat ascunzătoarea de la ultimul etaj. Au făcut găuri în acoperiș; au încercat să-l scoată din vizuină pe Crowley, „ucigașul de polițiști”, cu gaze lacrimogene. Apoi și-au montat mitralierele pe clădirile din jur și, mai bine de o oră, într-una dintre zonele rezidențiale selecte din New York au răsunat pocnetele pistoalelor și răpăiala mitralierelor. Crowley, ghemuit în spatele unui fotoliu voluminos, trăgea neîncetat în poliție, în timp ce 10 000 de oameni agitați urmăreau confruntarea. Așa ceva nu se mai văzuse niciodată pe străzile New Yorkului.

Când Crowley a fost capturat, comisarul de poliție E.P. Mulrooney a declarat că banditul cu două pistoale era unul dintre cei mai periculoși criminali din istoria orașului. „Ucide fără să clipească”, a spus comisarul.

Dar ce părere avea „Two Gun” Crowley despre el însuși? Știm asta pentru că, în timp ce polițiștii trăgeau în apartamentul lui, el a redactat o scrisoare „În atenția celor interesați”. Și, în timp ce scria, sângele care i se prelingea din răni lăsa o dâră stacojie pe hârtie. În această scrisoare, Crowley spunea: „Sub haina mea bate o inimă obosită, dar blândă – care n-ar face rău nimănui.”

Cu puțin timp înainte, Crowley se săruta cu prietena lui într-o mașină, pe un drum de țară din Long Island. Dintr-odată, un polițist s-a apropiat de mașină și a spus: „Arătați-mi permisul de conducere.”

Fără un cuvânt, Crowley și-a scos pistolul și l-a răpus pe polițist cu o ploaie de gloanțe. În timp ce ofițerul muribund cădea la pământ, Crowley a sărit din mașină, i-a smuls revolverul și a mai tras un glonț în trupul prăbușit. Acesta era ucigașul care spunea: „Sub haina mea bate o inimă obosită, dar blândă – care n-ar face rău nimănui.”

Crowley a fost condamnat la scaunul electric. Când a ajuns la locul execuției din Sing Sing, oare a spus el: „Asta merit pentru că am ucis oameni”? Nu, a spus: „Asta merit pentru că m-am apărât.”

Ideea acestei povești este următoarea: „Two Gun” Crowley nu s-a învinovățit pentru nimic.

Să fie o atitudine neobișnuită în rândul criminalilor? Dacă așa crezi, ascultă asta: „Mi-am petrecut cei mai buni ani din viață oferindu-le oamenilor plăceri, ajutându-i să se simtă bine, și tot ce primesc în schimb sunt jigniri și o existență de om hăituit.”

Acesta sunt cuvintele lui Al Capone. Da, cel mai cunoscut Inamic Public al Americii – cel mai sinistru gangster care a făcut prăpăd în Chicago. Capone nu se învinovăța pentru nimic. Dimpotrivă, se considera un binefăcător public, neapreciat și neînțeles.

La fel gândea și Dutch Schultz, înainte să se prăbușească sub gloanțele gangsterilor în Newark. Dutch

Schultz, unul dintre cei mai cunoscuți infractori din New York, a spus într-un interviu de presă că era un binefăcător public. Și chiar credea asta.

Am purtat o corespondență interesantă pe acest subiect cu Lewis Lawes, care a fost mulți ani directorul celebrei închisori Sing Sing din New York, iar el mi-a spus că: „Puțini dintre infractorii din Sing Sing se consideră oameni răi. Sunt la fel de umani ca tine și ca mine. Așa că raționalizează, își găsesc explicații. Îți pot spune de ce au fost nevoiți să spargă un seif sau să apese pe trăgaci. Majoritatea încearcă, folosind argumente – eronate sau logice – să-și justifice actele antisociale chiar și față de ei înșiși, susținând cu tărie că n-ar fi trebuit să fie încarcerați.”

Și dacă Al Capone, „Two Gun” Crowley, Dutch Schultz și oamenii sperați din spatele gratiilor nu se învinovățesc pentru nimic, ce putem spune despre oamenii cu care intrăm noi în contact?

John Wanamaker, fondatorul lanțului american de magazine care-i poartă numele, a mărturisit odată: „Am învățat acum 30 de ani că muștrările nu duc nicăieri. Am destule bătăi de cap încercând să-mi depășesc propriile limitări, fără să mă mai frământ pentru faptul că Dumnezeu n-a găsit de cuviință să împartă egal darul inteligenței.”

Wanamaker a învățat devreme această lecție, dar eu a trebuit să băjbâi prin lumea asta timp de 30 de ani înainte să-mi dau seama că, în 99 de cazuri din 100, oamenii nu se critică pentru nimic, indiferent cât de mult ar greși.

Critica este zadarnică: ea pune persoana în defensivă și o determină, de obicei, să încerce să se justifice. Critica este periculoasă pentru că rănește mândria unei persoane, îi lezează sentimentul propriei importanțe și stârnește ranchiuna.

B.F. Skinner, psiholog de renume mondial, a demonstrat prin experimentele sale că un animal recompensat

pentru un comportament pozitiv va învăța mult mai rapid și va reține ceea ce învață mult mai eficient decât un animal pedepsit pentru un comportament negativ. Studii ulterioare au arătat că același principiu se aplică și în cazul oamenilor. Prin critică, nu producem schimbări de durată și stârnim adesea resentimente.

Hans Selye, un alt mare psiholog, a spus: „Pe cât de mult tânjim după aprobare, pe atât de mult ne temem să fim judecați.”

Resentimentele provocate de critică îi pot demoraliza pe angajați, pe membrii familiei și pe prieteni, fără însă să corecteze situația care a fost condamnată.

George B. Johnston din Enid, Oklahoma, este coordonator pentru protecția muncii la o companie de inginerie. Una dintre responsabilitățile sale este să se asigure că angajații poartă căști de protecție ori de câte ori lucrează pe teren. El a povestit că, de fiecare dată când dădea peste muncitori care nu purtau căști, le vorbea cu multă autoritate despre regulament și le amintea că trebuie să-l respecte. Rezultatul era o acceptare morocănoasă și, adesea, după ce pleca, muncitorii își scoteau căștile.

A decis să încerce o altă abordare. Data următoare când a găsit câțiva muncitori fără cască de protecție, i-a întrebat dacă erau incomode sau nu li se potriveau. Apoi le-a reamintit, pe un ton plăcut, că acea cască era concepută să-i protejeze de accidentări și le-a sugerat să o poarte mereu la serviciu. Rezultatul a fost o respectare mai bună a regulamentului, fără resentimente sau supărări.

Vei găsi exemple ale inutilității criticii pe miile de pagini ale istoriei. Să luăm, de exemplu, celebra ceartă dintre Theodore Roosevelt și președintele Taft – o ceartă care a scindat Partidul Republican, l-a adus pe Woodrow Wilson la Casa Albă și a marcat Primul Război Mondial,

schimbând cursul istoriei. Să trecem rapid în revistă faptele. Când Theodore Roosevelt a părăsit Casa Albă în 1908, l-a susținut pe Taft, care a fost ales președinte. Theodore Roosevelt a plecat apoi în Africa să vâneze lei. Când s-a întors, a explodat. L-a denunțat pe Taft pentru conservatorismul său, a încercat să obțină el însuși nominalizarea pentru al treilea mandat, a format partidul Bull Moose și aproape că a distrus Partidul Republican (GOP). În alegerile care au urmat, William Howard Taft și Partidul Republican au obținut majoritatea în doar două state – Vermont și Utah. A fost cea mai dezastruoasă înfrângere din istoria partidului.

Theodore Roosevelt l-a învinuit pe Taft, dar oare acesta s-a învinovățit pe sine? Evident că nu. Cu lacrimi în ochi, Taft a spus: „Nu văd cum aș fi putut proceda altfel.”

Cine era de vină? Roosevelt sau Taft? Sincer, nu știu și nici nu-mi pasă. Ideea pe care încerc s-o subliniez este că toate criticile lui Theodore Roosevelt nu l-au convins pe Taft că greșise. Ele n-au reușit decât să-l determine să se justifice și să repete cu lacrimi în ochi: „Nu văd cum aș fi putut proceda altfel.”

Sau să luăm scandalul petrolului de la Teapot Dome. A stârnit indignarea presei la începutul anilor 1920 și a zguduit națiunea! În viața publică americană nu se mai întâmplase niciodată așa ceva. Iată faptele pe scurt: lui Albert B. Fall, secretar de interne în cabinetul Harding, i-a fost încredințată concesionarea rezervelor guvernamentale de petrol de la Elk Hill și Teapot Dome, care fuseseră alocate pentru uzul viitor al Marinei. A permis secretarul Fall o licitație competitivă? Nicidecum. I-a înmânat contractul gras și suculent prietenului său, Edward L. Doheny. Și ce a făcut Doheny? I-a dat secretarului Fall ceea ce a preferat să numească un „împrumut” de o sută de mii de dolari. Apoi, într-o manieră abuzivă, Fall a ordonat trimiterea pușcașilor marini în zonă,

pentru a-i alunga pe competitorii ale căror puturi învecinate extrăgeau petrol din rezervele de la Elk Hill. Acești competitori, alungați de pe terenurile lor sub amenințarea armelor și baionetelor, s-au grăbit să meargă în instanță – și au dat în vileag scandalul Teapot Dome. S-a iscat o controversă atât de mare, încât a distrus administrația Harding, a scârbit o națiune întregă, a amenințat să destrame Partidul Republican și l-a aruncat pe Albert B. Fall după gratii.

Fall a fost condamnat cu virulență – cum puține persoane publice mai fuseseră condamnate vreodată. Oare s-a căit el? Niciodată! Ani mai târziu, Herbert Hoover a sugerat, într-un discurs public, că moartea președintelui Harding a fost cauzată de anxietatea și grijile provocate de trădarea unui prieten. Când a auzit, doamna Fall a sărit de pe scaun, a izbucnit în lacrimi, și-a încleștat pumnii și a țipat: „Ce? Harding trădat de Fall? Nicidecum! Soțul meu nu a trădat niciodată pe nimeni. Nici dacă ai umple casa asta cu aur nu l-ai ispiti pe soțul meu să facă un lucru greșit. El este cel care a fost trădat, dus la tăiere și crucificat.”

Iată natura umană în acțiune: răufăcătorii, dând vina pe oricine altcineva în afară de ei înșiși. Așa procedăm cu toții. Așa că, atunci când vom fi tentați să criticăm pe cineva, hai să ne amintim de Al Capone, „Two Gun” Crowley și Albert Fall. Să ne dăm seama că toate criticile sunt asemenea porumbeilor voiajori: se întorc întotdeauna acasă. Să fim conștienți că persoana pe care urmează s-o corectăm și condamnăm se va justifica probabil și ne va condamna la rândul ei; sau, asemenea blândului Taft, va spune: „Nu văd cum aș fi putut proceda altfel.”

În dimineața zilei de 15 aprilie 1865, Abraham Lincoln era pe moarte într-o cameră de pe holul unei pensiuni ieftine, aflată peste drum de teatrul Ford, după ce

fusese împușcat de John Wilkes Booth. Trupul deșirat al lui Lincoln zăcea întins de-a curmezișul unui pat prea scurt pentru el. O reproducere ieftină a celebrului tablou „Târgul de Cai” al Rosei Bonheur atârna deasupra patului, iar o lampă de gaz arunca o pâlpâire gălbuie și mohorâtă.

În timp ce Lincoln își dădea ultima suflare, secretarul de război Stanton a spus: „Aici zace cel mai desăvârșit conducător pe care l-a văzut vreodată lumea.”

Care era secretul succesului lui Lincoln în relațiile interumane? I-am studiat viața timp de zece ani și am dedicat trei ani întregi scrierii și rescrierii unei cărți intitulate *Lincoln the Unknown*. Cred că am realizat un studiu al personalității și al vieții sale de familie pe cât de detaliat și de exhaustiv posibil. Am analizat în special modul în care Lincoln interacționa cu oamenii. Obișnuia să recurgă la critici? O, da. În tinerețea sa, petrecută în Pigeon Creek Valley din Indiana, nu se rezuma la critici, ci scria scrisori și poezii în care lua oamenii în derâdere și lăsa aceste scrisori pe drumurile de țară, unde era sigur că vor fi găsite. Una dintre aceste scrisori a stârnit resentimente care au mocnit o viață întregă.

Chiar și după ce Lincoln a devenit avocat practicant în Springfield, Illinois, și-a atacat deschis oponenții prin scrisori publicate în ziare. Într-o zi, însă, a întrecut măsura.

În toamna anului 1842, a ridiculizat un politician vanitos și bătaios pe nume James Shields. Lincoln l-a satirizat printr-o scrisoare anonimă publicată în *Springfield Journal*. Tot orașul s-a cutremurat de râs. Shields, sensibil și mândru, a început să fiarbă de indignare. A aflat cine este autorul scrisorii, a sărit pe cal, a pornit în urmărirea lui Lincoln și l-a provocat la duel. Lincoln nu voia să se lupte. Era împotriva duelurilor, dar nu avea cum să se sustragă și, în același timp, să-și salveze onoarea. I s-a dat dreptul de a alege armele. Cum avea brațe

foarte lungi, a ales săbile late de cavalerie și a luat lecții de scrimă cu un absolvent de la West Point. În ziua stabilită, el și Shields s-au întâlnit pe un banc de nisip pe malurile râului Mississippi, pregătiți să se lupte pe viață și pe moarte. În ultima clipă însă, secunzii lor au intervenit și au oprit duelul.

Acela a fost cel mai șocant incident din viața lui Lincoln. L-a învățat o lecție neprețuită în arta de a interacționa cu oamenii. N-a mai scris niciodată o scrisoare jignitoare. N-a mai ridiculizat niciodată pe nimeni. Și, de atunci înainte, aproape că n-a mai criticat pe nimeni pentru nimic.

În timpul Războiului Civil, Lincoln a numit de mai multe ori un nou general la conducerea Armatei Potomacului, fiecare dintre aceștia – McClellan, Pope, Burnside, Hooker, Meade – comițând greșeli de neiertat și aducându-l în pragul disperării. Jumătate de națiune îi condamna necruțător pe acești generali incompetenți, dar Lincoln, „fără răutate față de nimeni, cu bunăvoință pentru toți”, și-a păstrat calmul. Unul dintre citatele sale preferate era: „Nu judeca, pentru a nu fi judecat.”

Iar când soția sa și alții vorbeau aspru despre oamenii din sud, Lincoln răspundea: „Nu-i criticați; sunt exact ceea ce am fi fost și noi în circumstanțe similare.”

Și totuși, Lincoln ar fi fost pe deplin îndreptățit să critice. Să luăm un singur exemplu:

Bătălia de la Gettysburg s-a purtat în primele trei zile ale lui iulie 1863. În noaptea de 4 iulie, Lee a început să se retragă spre sud, în timp ce norii de furtună revărsau ploi torențiale peste ținut. Când Lee a ajuns la Potomac cu armata sa înfrântă, a găsit un râu umflat, de netrecut, și o Armată a Uniunii victorioasă în spate. Lee era într-o capcană. Nu avea cale de scăpare, iar Lincoln a înțeles. Era o ocazie unică – ocazia de a captura armata lui Lee și de a pune imediat capăt războiului. Așa că, plin de speranță,

Lincoln i-a ordonat lui Meade să nu convoace un consiliu de război, ci să-l atace imediat pe Lee. Lincoln i-a telegrafiat ordinele și apoi i-a trimis un mesager special, cerând acțiune imediată.

Și ce a făcut generalul Meade? Exact invers decât i se ceruse. A convocat un consiliu de război, încalcând direct ordinele lui Lincoln. A ezitat. A târăganat. A telegrafiat tot felul de scuze. A refuzat categoric să-l atace pe Lee. În cele din urmă, apele s-au retras, iar Lee a trecut râul Potomac împreună cu trupele sale.

Lincoln s-a infuriat teribil. „Ce înseamnă asta?”, i-a strigat Lincoln fiului său Robert. „Dumnezeule! Ce înseamnă asta? Erau ca și prinși. Nu trebuia decât să întindem mâinile și erau ai noștri; și totuși, nimic din ce am putut spune sau face n-a urnit armata din loc. În asemenea împrejurări, aproape orice general l-ar fi putut înfrânge pe Lee. Dacă m-aș fi dus acolo, l-aș fi biruit chiar eu.”

Profund dezamăgit, Lincoln i-a scris lui Meade. Și nu uita, în această perioadă a vieții, Lincoln era extrem de conservator și reținut în exprimare. Așadar, această scrisoare, venită din partea sa în 1863, era echivalentă cu cea mai aspră dojană.

Dragul meu general,

Nu cred că înțelegeți amploarea nenorocirii cauzate de fuga lui Lee. Îl aveam la îndemână, iar capturarea sa, împreună cu celelalte victorii recente, ar fi pus capăt războiului. În condițiile de față, războiul se va prelungi la nesfârșit. Dacă nu l-ai putut ataca în siguranță pe Lee luna trecută, cum ai putea oare s-o faci la sud de râu, când nu poți lua cu tine decât o mică parte din trupe – nu mai mult de două treimi din forța pe care o aveai atunci la dispoziție? Ar fi nerezonabil să ne așteptăm, și nici nu mă

aștept, să ai mai mult succes acum. Ocazia unică s-a dus, iar asta mă mânănește peste măsură.

Ce crezi că a făcut Meade când a citit scrisoarea?

Meade nici n-a văzut-o. Lincoln n-a trimis-o nici odată. A fost găsită printre hârtiile sale după ce a murit.

Bănuiala mea – și nu e decât o bănuială – este că, după ce a scris-o, Lincoln s-a uitat pe fereastră și și-a spus: „O clipă. Poate că n-ar trebui să mă pripesc. Este ușor pentru mine să stau aici, în liniștea Casei Albe, și să-i ordon lui Meade să atace; dar, dacă aș fi fost acolo, la Gettysburg, și dacă aș fi văzut atâta sânge cât a văzut Meade în ultima săptămână, și dacă mi-ar fi fost străpunse urechile de țipetele și urletele răniților și muribunzilor, poate că nici eu n-aș mai fi fost atât de dornic să atac. Dacă aș fi avut temperamentul ezitant al lui Meade, probabil aș fi făcut exact ce-a făcut și el. Oricum, faptul este consumat acum. Dacă trimit scrisoarea, îmi voi descărca năduful, dar Meade va încerca să se justifice. Scrisoarea îl va determina să mă condamne. Îi va stârni resentimente, îi va știrbi toată utilitatea de comandant și poate îl va forța să-și dea demisia din armată.”

Așa că, după cum am mai spus, Lincoln a pus scrisoarea deoparte, căci învățase din experiență că muștrările și criticile aspre sunt aproape întotdeauna zadarnice.

Theodore Roosevelt a spus că, atunci când se confrunta cu o problemă complexă în calitate de președinte, obișnuia să se lase pe spătarul scaunului, să privească spre un tablou mare cu Lincoln care atârna deasupra biroului său de la Casa Albă și să se întrebe: „Ce ar face Lincoln dacă ar fi în locul meu? Cum ar rezolva el această problemă?”

Mark Twain își ieșea ocazional din fire și scria scrisori usturătoare. De pildă, i-a scris odată cuiva care-i

stârnise mânia: „Singurul lucru de care ai nevoie este un certificat de înmormântare. Nu trebuie decât să-l ceri și mă voi asigura că-l primești.” Cu altă ocazie, i-a scris unui editor despre încercările unui corector de a-i „îmbunătăți ortografia și punctuația”. I-a poruncit: „De acum înainte, tipărește textul exact așa cum ți-l dau și asigură-te că acel corector își păstrează sugestiile în terciul creierului său putrezit.”

Aceste scrisori usturătoare îl făceau pe Mark Twain să se simtă mai bine. Îi permiteau să-și verse năduful, iar scrisorile nu provocau niciun rău, căci soția sa le scotea pe furiș din teancul de corespondență. N-au fost niciodată trimise.

Cunoști vreo persoană pe care ai vrea să o schimbi, să o disciplinezi și să o îmbunătățești? Foarte bine! Sunt total de acord. Dar de ce să nu începi cu tine însuși? Dintr-o perspectivă pur egoistă, este mult mai profitabil decât să încerci să-i îmbunătățești pe alții – și mult mai puțin periculos. „Nu te plânge de zăpada de pe acoperișul vecinului”, spunea Confucius, „când nici pragul ușii tale nu este curat.”

În tinerețe, pe când încercam să impresionez oamenii, i-am trimis o scrisoare stupidă lui Richard Harding Davis, un autor care odinioară se bucura de succes în literatura americană. Pregăteam un articol despre autori și l-am rugat să-mi povestească despre metoda lui de lucru. Cu câteva săptămâni înainte, promisem o scrisoare de la cineva cu această notă de subsol: „Dictată, dar necită.” Am fost foarte impresionat. Am simțit că autorul respectiv era foarte important și ocupat. Eu nu eram în niciun caz ocupat, dar eram nerăbdător să-l impresionez pe Richard Harding Davis, așa că mi-am încheiat scrisoarea cu cuvintele: „Dictată, dar necită.”

Nu s-a obosit să-mi răspundă la scrisoare. Mi-a returnat-o cu aceste cuvinte mângălite la finalul